

دل‌کندن از ساحل به زور قانون

طرح‌های آزادسازی سواحل در مجالس گذشته بی‌تأثیر بود اما حالا سربه قانون پرزور است

محسن رضایی، نماینده ایران

حزبم رودخانه‌ها و دریاها بخش مهمی از محیط زیست کشور هستند. هر نوع دخل و تصرف در حزبم این مناطق برخلاف قانون است. از ۹ بهمن ماه دستگاه قضا برای برخورد با متخلفان این عرصه وارد عمل شده است.

حزبم با مرز در واقع برای بهتر اداره کردن یک ملک در نظر گرفته می‌شود. ماده ۱۳۹ قانون مدنی هم به همین قضیه اشاره دارد و می‌گوید حزبم در حکم ملک یک فرد است و تملک و تصرف در آن منافی با حق صاحب حزبم است. با آنچه مقصود از حزبم است و بدون اجازه از طرف صاحب حزبم نمی‌توان در آن تصرف کرد، می‌توان به این ماده قانونی استناد کرد.

■ **معنای حقوقی حزبم**

با استناد به ماده ۱۳۹ قانون مدنی از تجاوز به حزبم رودخانه‌ها و سواحل هم می‌توان جلوگیری کرد. وقتی برای سواحل حزبم مشخص می‌کنیم از نظر حقوقی به این معناست که در این منطقه نمی‌توان تصرف کرد.

حزبم سواحل و رودخانه‌ها در واقع بر اساس واقعیت‌های طبیعی درست شده‌اند چون اگر رودخانه طغیان کند در هنگام سیلاب باید این حزبم رعایت شود. کسانی که در این حزبم به ساخت‌وساز پرداختند، ضرر جانی و مالی هنگام بحران را متوجه دیگران می‌کنند.

در فیلم‌هایی که در هنگام بحران منتشر می‌شود به خوبی می‌توان خسارت‌بار بودن رعایت نکردن حزبم رودخانه‌ها را مشاهده کرد. در هفته‌های اخیر از طرف رؤسای قوا دستوراتی برای بازس‌گیری این حزبم‌ها از سازمان‌های دولتی صادر شد.

در حساسیت‌نسبت به حزبم رودخانه‌های تان به دستور تخریب ویلای مربوط به قوه قضائیه به دستور رئیس قوه قضائیه اشاره کر کرد که مصداق یک سوزن به خودت بزج یک جوال دوز به دیگری است.

■ **نمی‌توان اموال انقال را تصاحب کرد**

از این پس برای برخورد با کسانی که در حزبم سواحل و رودخانه تصرفاتی داشته‌اند، دیگر بهانه‌ای برای جنجال افراد متجاوز به حقوق عمومی نیست، همچنین دستور رئیس‌جمهور برای آزادسازی حزبم سواحل گویاست که دستگاه‌های اجرایی مقصود این پیام هستند.

مالکیت بر اموال در واقع بر سه قسم تقسیم می‌شود که مالکیت شخصی، مالکیت دولتی و همچنین مالکیت عمومی هستند. به استناد ماده ۲۴ قانون مدنی اموالی که مالک خاصی ندارند و اموال عمومی نیز در این دسته قرار می‌گیرند، بر اساس اصل ۴۵ قانون اساسی اموال انقال بودند و در اختیار حکومت اسلامی هستند.

به استناد ماده ۲۵ قانون مدنی، نمی‌توان اموال انقال را تصاحب کرد و از آنجایی که رودخانه‌ها و دریا جزو اموال عمومی یا همان انقال و مشترک‌کات عمومی محسوب می‌شوند، دولت تنها حق نظارت کردن بر آنها را دارد.

در واقع دولت حق مالکیتی خصوصی بر اموالی را که انقال محسوب می‌شوند، ندارد و جزو اموال خصوصی دولت محسوب نمی‌شوند. بنابراین دستگاه‌های دولتی هم حق خرید و فروش یا تجاوز به حزبم رودخانه‌ها و سواحل را ندارند.

در صورتی که نهادهای دولتی بخواهند اموال عمومی را تصرف کنند این کار غیر قانونی بوده‌است و مجازات دارد. با استناد به اصل ۴۵ قانون اساسی، اختیار اموال عمومی یا همان انقال در اختیار حکومت اسلامی است تا طبق مصالح عمومی استفاده شود. به همین خاطر ویلاساختن در این اموال از قبیل ساختن اماکن تفریحی برای کارکنان سازمان‌ها در حزبم سواحل و رودخانه توسط سازمان‌های دولتی برخلاف قانون محسوب می‌شود.

■ **حزبم سواحل، ملک شخصی افراد نیست**

از سوی دیگر تصرف حزبم سواحل و رودخانه‌ها از سوی سازمان‌های دولتی و ساختن امکانات رفاهی برای

کارکنان خود در مناطق خوش آب و هوا، نوعی ممانعت از ورود افراد عادی است که برای این اقدام برخلاف بند ۹ از اصل سوم و همچنین اصول ۱۹ و ۲۰ قانون اساسی که تأکیدی بر برابری افراد نسبت به یکدیگر است، می‌توان اشاره کرد. در ماده ۷ قانون اراضی مستحدث و ساحلی مصوب سال ۱۳۵۳ به اینکه حزبم سواحل، ملک شخصی افراد نمی‌تواند باشد و دولت تنها می‌تواند تصرفاتی که جنبه عمومی و همگانی دارد، انجام دهد.

به استناد بند(د) در ماده یک همین قانون، حزبم قسمتی از اراضی ساحلی یا مستحدث است که یک طرف آن به دریا یا خلیج و تالاب وصل است. همچنین در قانون سال ۱۳۴۶ بر اساس ماده ۳ حزبم دریای خزر و خلیج فارس ۶۰ متر در نظر گرفته شد که بر اساس ماده ۲۴ قانون مدنی در مالکیت عمومی است.

دربراره حزبم رودها به استناد آیین‌نامه بستر حزبم رودخانه‌ها مصوب سال ۱۳۷۹ و به استناد بند(خ) ماده یک این قانون، حزبم آن قسمت از اراضی اطراف رودخانه، مسیل و نهر است که بلافاصله پس از بستن قرار دارد و برای کمال و حفاظت آنها لازم است. طبق مقررات این آیین‌نامه از سوی وزارت نیرو با شرکتهای آب منطقه‌ای تعیین می‌شود.

حزبم طبیعی یا رودخانه‌ها عم از اینکه آب دائم یا فصلی داشته باشند، از یک تا ۲۰ متر خواهد بود که حسب مورد با توجه به وضع رودخانه یا نهر طبیعی یا مسیل از هر طرف بستر به وسیله وزارت نیرو تعیین می‌شود.

آیین‌نامه جنبه‌به بستر و حزبم رودخانه‌ها در ماده ۲ خود تأکید کرده است که شرکتهای آب منطقه‌ای با مکلفند با توجه به امکانات، حد بستر و حزبم رودخانه‌ها، انهار، مسیل‌ها، مرداب‌ها و بر که‌های طبیعی موجود در حوزه فعالیت خود را با برنامه‌ریزی مشخصی و با اعزام کارشناس یا کارشناسان ذی‌صلاح طبق مقررات این آیین‌نامه تعیین کنند.

در سده ۸ این قانون هم به مورد دیگری اشاره و گفته شده‌است چنانچه بستر رودخانه، نهر طبیعی و مسیل به صورت طبیعی تغییر کند، باقی‌مانده آن بستر مرده نامیده می‌شود. این بستر کم‌کار در اختیار دولت است و برای اجرای طرح‌های آب و برق قابل استفاده است. این بخش با حدود مشخصی از طریق وزارت نیرو به دستگاه مقتضای وزارت و وزارت جهاد کشاورزی در سایر شرایط هم در سند واگذاری قید خواهد شد.

■ **تخته‌گاز «نیسان آبی» برای آزادی زندانیان**

۹۸درصد مراجعان ستاد دیه بدهکار مالی هستند

تخته‌گاز «نیسان آبی» برای آزادی زندانیان

میزبانی از ۴۱ مددجو و البرز با نگهداری از ۲۰ بدهکار بیشترین امار زندانیان دیات غیر عمد را دارند.

از ابتدای امسال تاکنون ۶ هزار و ۲۶۲ زندانی جرائم غیر عمد از سطح زندان‌های سراسر کشور با کمک خیرین ستاد دیه آزاد شده‌اند که از میان این تعداد محکوم ۲۵۲ نفر زن و ۶۱۰ نفر هم مرد بوده‌اند.

مجموع بدهی زندانیان آزاد شده بیش از ۳ هزار میلیارد تومان بوده که ستاد دیه با کمک مددکاران زندان‌ها، شورای حل اختلاف و اعضای کمیته صلح و سازش ستاد دیه، توانسته است بیش از نیمی از مبلغ را از شکات گذشت بگیرد.

■ **صدرنشینی اصفهان**

بیشترین آزادی زندانیان جرائم غیر عمد متعلق به اصفهان است و خیرین این استان توانسته‌اند در این باره زمانی تعداد ۵۵۲ نفر آزاد کنند. آذربایجان شرقی با آزادی ۴۳۷ نفر محکوم، فارس با استخلاص ۳۴۸ زندانی و خراسان رضوی با فراهم کردن زمینه رهایی ۳۲۶ محبوس در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

در تفکیک جرائم این زندانیان آزاد شده ۱۶۷ نفر بدهکار مالی ناشی از چک، مهری و نفقه بوده‌اند. ۷۸ نفر بابت دیه ناشی از حوادث رانندگی و کارگاهی و ۵۶ نفر هم به علت صدهای غیر عمد بدنی مشمول پرداخت دیه بوده‌اند. به گزارش تارنمای ستاد دیه کشور، با توجه به آمار قابل توجه تصادفات جاده‌ای و محکومیت مقصران این تصادفات به پرداخت دیه، بخش زیادی از زندانیان جرائم غیر عمد را

حقوقی

سرویس اجتماعی ۰۹۸۹۸۴۴

کنند، همچنین باید در نظر داشت ممکن است اعمال قانون جامع جدیدی در این زمینه کارآمد باشد و سایر ارگان‌های برخوردکننده از جمله قوه قضائیه را برای این امر دست‌بازتر بگذارد.»

■ **حزبم دریا بر اساس این قانون ۶۰ متر است**

در همین زمینه سرپرست دفتر حفاظت از زیست‌بوم‌ها و سواحل دریایی سازمان حفاظت محیط‌زیست با بیان اینکه آزادسازی سواحل به احیای تنوع زیستی و بهبود کارکردهای اکولوژیکی کمک‌شایانی می‌کند، گفت: «هیچ‌کس حق تصرف حزبم اراضی ساحلی را ندارد و برای این کار باید از هیئت‌وزیران مجوز لازم را دریافت کند. در حزبم دریا صنایع حق استقرار ندارند و تصرف آن برای اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمان‌های دولتی و خصوصی ممنوع است. حزبم دریا بر اساس این قانون ۶۰متر تعیین شده است.»

محمد طالبی در گفت‌وگو با ایسنا افزود: «خوشبختانه سازمان حفاظت محیط‌زیست در این زمینه هیچ‌گونه تصرفی در حزبم و بستر سواحل شمالی و جنوبی نداشته و از این امر میراست. همچنین این سازمان اقداماتی هم در شناسایی و جلوگیری از تصرفات غیرقانونی انجام داده است. در این زمینه به‌صورت صریح به ادارات کل استان‌های ساحلی ابلاغ شده‌است که نسبت به شناسایی تمامی ساخت و سازهای غیرقانونی در حزبم سواحل و استحصال زمین از دریا اقدام و لیست تصرفات را اعلام کنند.»

■ **سواحل جزو اراضی ملی است**

سرپرست دفتر حفاظت از زیست‌بوم‌ها و سواحل دریایی سازمان حفاظت محیط‌زیست اضافه کرد: «طی مکاتبه با سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری سابق) لیست تصرفات شناسایی شده توسط آن سازمان نیز احصا و به ادارات کل برای بررسی ارسال شد. در این زمینه گزارش کاملی به دفتر ریاست جمهوری ارسال و در خصوص برخی موارد عمده نیز که بر تالاب‌های ساحلی اثرگذار بودند از طریق ادارات کل، پیگیری قانونی انجام شده‌است.»

طالبی متین ضمن اشاره به وظایف سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری گفت: «بر اساس قانون، سواحل جزو اراضی ملی است و مالکیت آنها به منابع طبیعی واگذار شده و حفاظت این مناطق نیز با آنهاست.»

وی درباره همکاری نهادهای قضایی برای شناسایی و جلوگیری از تصرفات غیرقانونی سواحل اظهار کرد: «پروژه مکاتباتی که در خصوص پرونده‌های قضایی الودگی و تخریب محیط‌زیست که منجر به صدور رأی برانثت یا فاقد‌بازدارندگی مناسب باادستان کل کشور انجام شد، دستوری از سوی این مقام قضایی در قالب بخشنامه خطاب به دادستان‌های محترم عمومی و انقلاب مراکز هفت استان ساحلی کشور صادر شد و دادستان‌های مراکز استان‌ها مسئول اجرای این بخشنامه و نظارت بر حسن اجرای آن شدند.»

■ **مجلس به تنهایی نتوانست کاری انجام دهد**

گفتنی است تأثیر آزادسازی سواحل روی زیستگاه‌های دریایی هم قابل توجه است. آزادسازی حزبم دریا در حفظ و افزایش تنوع زیستی ساحلی بسیار مؤثر است و سبب افزایش کارکردهای اکولوژیکی زیستگاه‌های دریایی می‌شود و بدین ترتیب معیشت جوامع محلی نیز ارتقا می‌یابد. طرح مجلس برای صیانت از سواحل، آخرین بار در سال ۱۳۹۵ مطرح شد و نمایندگان طرحی برای مبارزه با دریاختاری در مجلس شورای اسلامی ارائه کردند. تعداد اندکی از نمایندگان وقت می‌خواستند از این طریق بتوانند قانونی ایجاد کنند که در جهت مبارزه با دریاختوران اعمال شود، زیرا در گذشته طرح‌هایی برای آزادسازی سواحل در مجلس ارائه شده ولی نتوانسته بود در این موضوع پیشبرد خاصی داشته باشد. طرح سال ۹۵ هم البته به سرانجام نرسید تا در نهایت دولت سیزدهم دست به کار جدی زد.

خودبرای آزادی زندانیان جرائم غیر عمد را دارند.

در سر فصل‌های بودجه دولت متأسفانه برای امر حسنه «آزادی زندانیان جرائم غیر عمد» اعتباری در نظر گرفته نشده است. حال آنکه با توجه به مصائب حبس برای این مددجویان و معضلات ناشی از این احکام برای خانواده محبوسان، این امکان وجود دارد تا به استناد بندهای ۱۶ و ۱۷ اعتبارات مربوط به شهرداری‌ها، رقیمی را برای این امر مهم اختصاص داد.

ناقفته نماند که شیوع ویروس کرونا و نبود امکان برگزاری جشن گل‌ریزان به علت ضرورت پرهیز از تجمع و رعایت فاصله‌اجتماعی، کار ستاد دیه را برای جمع‌آوری کمک‌های مردمی و آزاد کردن زندانیان سخت کرد.

نکته حقوقی

مجازات مزاحمت تلفنی چیست؟

مزاحمت تلفنی یکی از مشکلاتی است که عده‌ای با آن درگیر هستند. یک مزاحم تلفنی می‌تواند هدف‌های مختلفی برای کار خود داشته باشد. متأسفانه در گذشته عده‌ای برای سرگرمی مزاحم تلفنی می‌شدند که امروزه این مشکل کمتر شده است.

در رابطه با مجازات مزاحمت تلفنی لازم‌ت نخست مشخص شود که اصلاً چه مواردی شامل یک مزاحمت می‌شود. در قانون اینطور آمده است که هر گونه مزاحمتی که در آن شخصی، خط تلفن شما را مشغول کند و این مشغول کردن، باعث آزار واذیت شما شود، مزاحمت خواهد بود.

توجه داشته باشید که این آزار و اذیت هم شکل‌های مختلفی دارد و می‌تواند مهم نیست. یعنی لازم نیست که شخص مزاحم حتماً فحاشی کرده باشد. تهدید، صحبت‌های بی‌مورد، تملس‌های آزاردهنده... همگی جزو این دسته از مزاحمت‌ها به حساب می‌آیند.

■ **تأیید کردن مزاحمت تلفنی**

برای پیگیری و شکایت درباره مزاحمت تلفنی، در ابتدا شما باید ثابت کنید که این مزاحمت شکل گرفته است. به‌عنوان مثال تصور کنید که شخصی مدام با شما تماس می‌گیرد و بدون وجهی صحبتی فقط فوت می‌کند. در این حالت با استعلام از مخابرات، به‌سادگی می‌توانید مزاحمت‌گف را ثابت کنید. بعد از اینکه به دادگاه ثابت کردید که این شخص مزاحم شما است، قاضی دادگاه پرونده را بررسی می‌کند تا با این کار میزان مزاحمت را مشخص کند. در سده ۱۶۴۱ قانونیین مجازات مزاحمت تلفنی مشخص شده است.

در این قانون ذکر شده است که متناسب با شدت جرم، مجازات می‌تواند از یک ماه تا شش ماه متفاوت باشد. البته این نکته را هم به یاد داشته باشید که در اکثر موارد، این مجازات با جریمه نقدی روبه‌روست. در بدترین حالت، هنگامی که مزاحمت شدید باشد، مجازات زندان و حبس برای شخص مزاحم در نظر گرفته می‌شود.

■ **توجه شکایت مزاحمت تلفنی**

بعد از بررسی‌ن اینک مجازات مزاحمت تلفنی چه مواردی است، حالا این سؤال پیش می‌آید که اصلاً چطور می‌توان برای شکایت اقدام کرد. در سال‌های اخیر شاهد این بودیم که ثبت شکایت‌ها دیگر به صورت قدیم نیست و کارها به صورت اینترنتی و از طریق دفاتر خدمات الکترونیک قضایی انجام می‌شود.

شما باید در ابتدا به چنین دفاتری مراجعه و شکوائیه خود را مطرح کنید. در این زمان پرونده شما بررسی می‌شود. در صورتی که مدارک لازم را برای اثبات داشته باشید، پرونده شما به دادسرای مرتب‌فرستاده می‌شود. در صورتی که مدارک لازم را نداشته باشید، برای شما ابلاغیه رفع نقض می‌آید. اگر نقض را برطرف کنید، پرونده ادامه پیدا می‌کند و در غیر این صورت پرونده بسته خواهد شد.

با رفتن پرونده به دادسرا موضوع خاتمه پیدا نمی‌کند، بلکه تازه همه چیز شروع می‌شود. شما در جلسات دادسرا باید باز هم به قاضی ثابت کنید که چنین شخصی برای شما مزاحمت ایجاد کرده است. در این زمان قاضی می‌تواند دستور استعلام از مخابرات را بدهد.

■ **وقتی پرونده به مشکل می‌خورد**

توجه داشته باشید که در بعضی موارد، شما مزاحم را می‌شناسید و در بعضی موارد، هویت مزاحم برای شما مبهم است. در حالت دوم، با اجاره قاضی پرونده، مخابرات هویت شخص مزاحم را برای شما مشخص می‌کند. دقت داشته باشید که در بعضی موارد، سیم‌کارت‌ها به اسم شخص خاصی ثبت نشده‌اند، در چنین مواردی، برای ادامه پرونده با مشکل روبه‌رو می‌شوید.

بنا به نوشته تارنمای پژوهشکده قوه قضائیه، در صورتی که در دادسرا پرونده شما منع تعقیب نخورد، به دادگاه فرستاده می‌شود. در دادگاه باز هم پرونده شما بررسی خواهد شد. به این موضوع هم توجه داشته باشید که در دادسرا حکم نهایی صادر نخواهد شد، بلکه در دادگاه رأی نهایی صادر می‌شود.

البته شما به رأی صادر شده در دادگاه می‌توانید اعتراض کنید. این حق برای شما و شخص مزاحم وجود دارد که در صورت رضایت نداشتن از رأی نهایی به آن اعتراض کنند. در چنین حالتی، پرونده به دادگاه تجدیدنظر فرستاده می‌شود. البته در مواردی مانند مزاحمت تلفنی بسیار کم پیش می‌آید که پرونده به دادگاه تجدیدنظر فرستاده شود. در بسیاری از موارد حکم به نفع شاکی صادر می‌شود. در موارد خاص هم که رأی به نفع شاکی نیست، به دلایل خاص است که در این موارد هم باز اعتراض به جایی نمی‌رسد.